

Oponentský posudek na diplomovou práci Aleny Kotterbové zpracovanou na téma „Psychologické aspekty profese sociálního pracovníka“

Diplomovou práci lze chápat jako příspěvek k problematice pomáhajících profesí z hlediska jejich náročnosti, a to v souvislosti s psychickou zátěží při jejím vykonávání, s možnými zdravotními důsledky pro její nositele, v kontextu možné eliminace, respektive podpory či kompenzace nepříznivých okolností těchto profesí. Sociální pracovníci jakéhokoliv zaměření a specializace do této kategorie bezesporu patří a jejich práci je věnována pozornost v různých souvislostech v tuzemské i zahraniční odborné literatuře. Autorka se zaměřila na jistou specializovanou skupinu sociálních pracovníků/pracovnic v daném regionu.

Diplomová práce obsahuje část zabývající se provedeným výzkumem, a proto její členění je tradiční na část obecně poznatkovou/teoretickou a empirickou. V této souvislosti se první připomínky a komentáře budou vztahovat ke struktuře práce, respektive k členění jejich částí a kapitol s upozorněním na následující skutečnosti:

1. V textu jsou obě zásadní části práce (teoretická a empirická) rozděleny nadpisem, což se neprojevuje v obsahu diplomové práce.
2. Lze tolerovat, že úvod a závěr práce jsou číslovány jako kapitoly, nikoliv však už seznam literatury, který je svébytnou částí práce.
3. Stejně svébytnou částí práce jsou přílohy, které jsou správně označeny, číslovány a řazeny, není však uvedeno jejich stránkování.

Další drobnosti týkající se formální stránky práce jsou pominuty, jsou však zcela zbytečné jako ty uvedené.

Teoretická část práce obsahuje 7 kapitol, které jsou v logické návaznosti zaměřeny na základní tematické okruhy týkající se zaměření a cílů diplomové práce. Autorka věnuje pozornost společenským kontextům sociální práce, specifikaci typů sociální práce, obsahu profese sociálního pracovníka, zátěžím spojeným s jejich vykonáváním, motivaci pro práci v dané profesní sféře a formám opory pro sociální pracovníky. Autorka prokazuje dobrou znalost problematiky, podloženou studiem odborné literatury i vlastní pracovní zkušeností. Dobře jsou „vykresleny“ kontexty a souvislosti sociální práce i regionální specifika. Z hlediska zaměření práce kladně hodnotím analýzu nároků kladených na sociální pracovníky včetně v příloze uvedeného profesiogramu, který přináší věcný a strukturovaný soubor informací o dané profesi.

K této části práce mám následující připomínky a komentáře:

1. V 5. kapitole je pojednáváno o psychické zátěži obecně i specificky ve vztahu k dané profesi. Především v té obecně poznatkové části bych přivítal podrobnější charakteristiku a diferenciaci pojetí zátěže, což je v odborné literatuře značně rozpracované téma. Nemám na mysli přístupy různých autorů a jejich srovnávání, ale věcnou diferenciaci typů zátěže, diferenciaci podle intenzity, délky trvání, faktory ovlivňující vnímání, prožívání a chování pod vlivem zátěže apod.
2. Autorka k nálezům uváděným v odborné literatuře přidává vlastní zjištění vyplývající z výzkumu prezentovaného v diplomové práci (str. 51, 56 a 58). Považuji to za velmi atypické a z hlediska funkce této části práce i nepatřičné.

Empirická část diplomové práce obsahuje výzkumný projekt a jeho realizaci v návaznosti jednotlivých pasáží, kde jsou uvedeny všechny potřebné informace (výchozí data, cíle a hypotézy, složení zkoumané populace, organizace a průběh šetření, použité metody, výsledky a diskuse). Výzkumný projekt považuji za relevantní vzhledem k jeho cílům a

použitým metodám. Nestandardizované metody byly orientačně ověřovány předvýzkumem. Výsledky kvantitativní i kvalitativní části výzkumu považuji za přiměřeně prezentované a komentované. Ocenit lze náhled autorky na limity a omezení týkající se průběhu šetření i možnosti zobecnění dosažených výsledků. Tato skutečnost se promítá především v diskusi, v níž autorka využívá své dobré znalosti problematiky sociální práce. Akceptovat lze i pokus o formulování některých doporučení pro sociální pracovníky. Práci uzavírá obsáhlejší přílohová část, v níž jsou konkretizovány použité metody, získaná data a další podpůrné materiály.

Připomínky k empirické části diplomové práce se týkají následujícího:

1. V diskusi je věnována pozornost spíše zjištěním vyplývajícím z kvantitativní části provedeného výzkumu. Kvalitativní část je opomenuta, respektive zmíněna v dílčím kontextu. Autorka zůstala dlužna přinejmenším určité shrnutí, vztahující se k formulovaným výzkumným otázkám.
2. Formulovaná praktická doporučení – podle mého názoru – se poněkud vymykají věcným zjištěním a sklouzávají do spíše popularizující a proklamativní formy.

Závěrem: Diplomandka splnila zadání diplomového úkolu. V teoretické části práce zpracovala soubor potřebných informací, které vytvořily solidní poznatkové zázemí pro část empirickou. Vycházela z poměrně bohatého souboru domácí i zahraniční literatury, s níž v textu pracovala v souladu s citačními zásadami. Navržený projekt výzkumu je v souladu se zaměřením práce a stanovenými cíli. Postup šetření, dosažené výsledky, jejich zpracování a komentování prokazuje zvládnutí i druhé části diplomové práce. Práce je napsaná čtivým odborným jazykem

Uvedené připomínky nejsou zábranou toho, aby se diplomová práce stala předmětem obhajoby.

Navržené hodnocení: velmi dobře

V Praze dne 27.8.2012

Doc. PhDr. Milan Rymeš, CSc.